STORBYUNIVERSITETET
VELFERDSFORSKNINGSINSTITUTTET NOVA

Klasseanalysens klassereise

Ulikhetsanalyse i Norge 1980-2022

Jørn Ljunggren

jorn.ljunggren@oslomet.no

NORGES MODERNE ULIKHETSHISTORIE

1945

KLASSESAMFUNNETS FALL

1980

ULIKHETENES VENDEPUNKT.

1990

DE "NYE" ULIKHETENES GJENNOMBRUDD

- Arbeidere stemmer i mindre grad på partier til venstre - middelklassen i større grad.
- Større oppslutning om høyrepopulistiske partier (Rydgren, 2013, Langsæter, 2021)
- Partiene likere hverandre i økonomisk politikk (Evans & Tilley, 2017)
- Færre toppolitikere med arbeiderklassebakgrunn (Andersen, 2014)

Kapital Kjøp Logg inn Lister Vin Reise KapiTalt

Reportasjer Reportasjer Inside Investor Kar

Dobling på åtte år

For første gang i historien er det kun milliardærer på Kapitals liste over Norges 400 rikeste. Samlet formue slår alle tidligere rekorder.

Et elite stykke Norge

VG+

Nå er det dokumentert: Norge har aldri hatt en sterkere elite.

ature

hy did so many urban working-class whites supp
resident trump?

Andrew J. Cherlin | October 21, 2020

2022

KLASSESAMFUNNET
v.8.2

JOBBER SOM VANLIG: Bussjåfør Marit Engeseth (58) i Skyss, Bergen. Foto: Helge Skodvin / VG

Kommentar

Nå ser vi hvor viktige folk flest er

Bussjåføren, renholderen, vaktmesteren, læreren, legen, sjåføren og kioskeieren har ikke noe valg. Hen må på jobb.

The Economist | Topics | Current edition | More

The Nordic countries

The next supermodel

Politicians from both right and left could learn from the Nordic countries

2022

KLASSESAMFUNNET
v.8.2

Klasse som analytisk inngang i 2022

- Klassebegrepet: politikk og analyse – babyen og badevannet
- Inngang til å studere makt og maktforskjeller
- Ukontroversielt: Kapitalisme = eiendoms- og markedsforhold → livssjanser
- Alle kapitalistiske samfunn er altså klassesamfunn, men med *betydelige* forskjeller
- Klasseanalyse anno 2022 må derfor ta høyde for:
  - Forskjeller i institusjonell form (f.eks. Norge vs USA)
  - Forskjeller i de konkrete uttrykkene ulikhetene får
  - Hvordan andre faktorer spiller inn på den konkrete produksjonen og reproduksjonen av systematisk ulikhet.

2022

KLASSESAMFUNNET
v.8.2

Formuesulikhet - Gini

Global Wealth Databook 2018 (Credit Suisse Research Institute 10/2018)

Har arbeiderklassen forsvunnet på veien?

2022

KLASSESAMFUNNET
v. 8.2

1980

ULIKHETENES
VENDEPUNKT.

1945

KLASSESAMFUNNETS
FALL

Figur 2.2 Fordeling mellom klasser i 1980, 2005 og 2017.

Har arbeiderklassen blitt en innvandrerklasse?

2022

KLASSESAMFUNNET
v. 8.2

1980

ULIKHETENES
VENDEPUNKT.

1945

KLASSESAMFUNNETS
FALL

Figur 2.6 Sammensetning av arbeiderklassen etter fraksjon og innvandringsbakgrunn.

2022

KLASSESAMFUNNET
v.8.2

Betyr dette at minoritetsbakgrunn er uviktig og at vi skal returnere til en endimensjonal klasseanalyse?

Selvsagt ikke.

- Men, klasse slutter ikke å være relevant selv om andre former for systematisk ulikhet er viktige.
- «Interseksjonelle» analyser av makt
- Ulikhet i livssjanser fortsatt fruktbar tilnærming for å studere makt og maktforskjeller

2022

KLASSESAMFUNNET
v.8.2

Tillit blant Oslo-ungdom: Flerdimensjonal analyse